

تدوین مدل نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک

بهزاد جعفری

مدرس حسابداری، گروه اقتصاد و حسابداری، دانشکده فرماندهی و مدیریت، دانشگاه افسری امام علی (ع)، تهران، ایران
Behzad12662@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۲۴

چکیده

هدف: عدالت بین نسلی در نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر از مسائل اساسی بوده و تبیین آن از دیدگاه حسابداری مدیریت استراتژیک اهمیت مسئله را دو چندان می‌نماید، که هدف اصلی پژوهش را رقم می‌زند.

روش پژوهش: تحقیق حاضر یک تحقیق کاربردی، توصیفی و پیمایشی است. در این پژوهش متغیرها و مؤلفه‌های آنها تعیین و با استفاده از پرسشنامه دلفی فازی و فرایند تحلیل رتبه‌ای در اختیار ۲۰ نفر از خبرگان قرار گرفت. در نهایت با استفاده از نمونه‌گیری نامحدود کوکران ۲۲۷ پرسش‌نامه بین کارشناسان توزیع شده نتایج بدست آمده با استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و میزان همبستگی و رگرسیون فرضیه‌ها تعیین شد.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که استفاده از فنون بهایابی نوین استراتژیک، استفاده از فن‌های نوین ارزیابی عملیات (مهمترین مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک) می‌تواند به توسعه زیر ساخت‌های استفاده از انرژی خورشیدی، انرژی هسته‌ای و بادی (مهمترین مؤلفه‌های نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر) کمک نماید. و همچنین

مشخص شد که: حسابداری مدیریت استراتژیک بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین‌نسلی تاثیر مثبت و معناداری دارند. عدالت بین نسلی بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تاثیر مثبت و معنادار و متقابل دارند. مدیران شرکت‌ها برای دستیابی به سودآوری در بلند مدت بایستی از مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک بهره ببرند که در بلند مدت کمک شایانی به نگهداری منابع تجدید ناپذیر خواهد نمود.

واژه‌های کلیدی: حسابداری مدیریت استراتژیک، عدالت نسلی، شرکت‌های آلاینده بورسی، منابع طبیعی تجدید ناپذیر.

۱- مقدمه

مورد توجه قرار داده‌اند و در صدد تحقق نمودارهای عدالت در جامعه می‌باشند (خوش نوا و همکاران، ۱۴۰۱).

در سال‌های اخیر مسئولیت اجتماعی و نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر از جانب شرکت‌های تولیدی، در سطح اول نگرانی‌ها، مورد توجه جهانی و رسانه‌ای قرار گرفته‌است. به دلیل نگرانی‌ها در مورد خطرهای زیست‌محیطی، عملکرد شرکت‌ها نه تنها از نظر مالی بلکه از نظر زیست‌محیطی و نگهداری منابع تجدید ناپذیر نیز اندازه‌گیری می‌شود (خوش نوا و همکاران، ۱۴۰۱). اهمیت بیشتر موضوع پژوهش این است که کمتر مقاله‌ای از دیدگاه حسابداری مدیریت استراتژیک موضوع را بررسی نموده‌است.

مسئله اصلی جوامع صنعتی امروزه مراقبت از منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی بوده که با اتمام آنها زندگی بشریت نیز به خطر می‌افتد. هدف کلی پژوهش حاضر، ارائه مدل نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک می‌باشد. لذا تأکید بر منابع تجدید ناپذیر به عنوان خط قرمز جامعه، اذعان به نقش حسابداری و مدیریت حسابداری بر عدالت بین نسلی، ایجاد عدالت بین نسل‌های مختلف در زمینه ارقام تجدید ناپذیر، الگو سازی تأثیرات مدیریت حسابداری استراتژیک بر جلوگیری یا کاهش استفاده در منابع تجدید ناپذیر، جایگزینی انرژی‌های بادی، آبی، خورشیدی و هسته‌ای با انرژی‌های تجدید ناپذیر از جمله هدف‌های ثانویه پژوهش می‌باشد.

مبانی نظری

امروزه بشر در دوره سیطره کامل فناوری، فرهنگ و محیط‌زیست بر زمین زندگی می‌کند. هر آنچه آدمی اکنون انجام می‌دهد بی‌تردید در آینده او و هم‌نوعانش تأثیر می‌گذارد و می‌تواند آینده را در معرض تهدید و نابودی قرار دهد. برخی مدعی شده‌اند اعمال کنونی بر زندگی آیندگان، بیشتر از سوی افرادی است که دیگر امید به زیست ندارند و احتمالاً سال‌های پایان زندگی خود را سپری می‌کنند و آینده را به آیندگان واگذار کرده‌اند. طبق نگرش، خط مقدم این آوردگاه در دست نسل جوان است که خود را در معرض تهدیدهای کنونی می‌پندارند و توانسته‌اند برای این بحث در سازمان ملل نیز جایی باز کنند. آنچه این موضوع را به نظامی منطقی می‌کشد، مفهومی است که عدالت بین‌نسلی^۳ خوانده می‌شود (محسن محبی و همکاران، ۱۳۹۹).

دیدگاه نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و رعایت عدالت بین نسلی به عنوان یک استراتژی ارزشمند شناسایی می‌کند که هدف آن توجه به مسئولیت‌های اجتماعی و حداکثرسازی ارزش در شرکت‌های سهامی عام می‌باشد. تحت این دیدگاه، شرکت‌ها برای بالا بردن عملکرد مالی در محیط‌های رقابتی بالا، انگیزه‌های بالایی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اجتماعی و زیست-محیطی دارند (خوش نوا و همکاران، ۱۴۰۱). تقاضای روزافزون از شرکت‌ها برای پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی، شرکت‌ها را به درگیر شدن در مسئولیت‌های نگهداری از منابع تجدید ناپذیر، همراه با افزایش عملکرد مالی تشویق کرده‌است (یانگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به تکنیک‌های جدید در بهره‌برداری از طبیعت و سلطه حرص آلود بیش از پیش بشر بر آن، این دغدغه پدید آمده که مبادا حرص و طمع مهار نشدنی بشر، او را تا قربانی کردن محیط پیرامون خود پیش ببرد و عملاً زندگی را برای خود و دیگران تنگ کند. این دغدغه که ابتدا شکل و شمایی کاملاً نظری داشت، رفته رفته در فضای عمومی و روشن‌فکری نیز خریدار پیدا کرد (مرتضوی کاخکی مرتضی و همکاران، ۱۳۹۶).

در اثر جهانی شدن، شرکت‌ها به منظور پذیرش در بازارهای جهانی، باید مسئولیت‌های عدالت بین نسلی که عدالت زیست‌محیطی زیر مجموعه آن است با روش‌های متنوع از جمله حسابداری مدیریت را به نمایش بگذارند. همچنین شرکت‌ها باید بدانند که گروه‌های مختلف جامعه و به خصوص سرمایه‌گذاران، متقاضی اطلاعات پاسخگویی زیست‌محیطی و اجتماعی جهت بهره‌برداری آیندگان هستند و این اطلاعات در چشم‌انداز و تصمیم‌گیری‌های آنها نقش مهمی دارند (منگ و ژانگ^۲، ۲۰۲۲). امروزه بسیاری از اندیشمندان توسعه برخلاف گروه‌های دیگر، رشد و پیشرفت اقتصادی را توأم با رعایت عدالت بین نسلی ناممکن می‌دانند. بعد از مدتی نزاع تمام نشدنی بین طرفداران رشد اقتصادی و عدالت توزیعی، تعدادی از اقتصاددانان، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، راهبردهای رشد محور را بیشتر مد نظر قرارداده و به فکر جایگزین ساختن آن‌ها با روش‌های جدید دیگر نیفتاده‌اند و راهبرد توجه به نیازهای اساسی و در ادامه آن، تأکید بر شاخص‌های توسعه اقتصادی، را از رویکردهای مهم دانسته و کمتر طیف توجه به نسل‌های آینده معطوف کرده‌اند. اما اقلیت اقتصاددانان که اهم آنها در کشورهای توسعه یافته‌اند راهبردهای اساسی توسعه اقتصادی را در کنار رشد و شکوفایی فرهنگی و توجه به شاخص‌های آموزش عمومی و عدالت نسلی

³ - Intergenerational justice

¹ - Yang

² . Meng and Zhang

غیر مالی همچون اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی و ... و اطلاعات داخلی را در بر می‌گیرد و همچنین تهیه و تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی در بازارهای محصول سازمان و رقبا و هزینه‌ها و ساختارهای هزینه و نظارت بر استراتژی‌های سازمان و رقبای آن را در طول دوره مالی در بر می‌گیرد (اجرا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱).

عدالت بین‌نسلی که در اغلب تعریف‌های توسعه پایدار نیز وجود دارد، این است که نسل حاضر باید چه میزان از منابع طبیعی جهانی (منابع تجدید ناپذیر) را مصرف کند و چه مقدار از این منابع را باید برای نسل‌های آینده (نسل‌هایی که به هیچ وجه در تصمیم‌گیری‌های فعلی نقشی ندارند) باقی‌گذارد (تیبی اتال^۲، ۲۰۲۲).

سؤالات پژوهش

سوال اصلی پژوهش: مدل مناسب نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین‌نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک چگونه است؟

سوال فرعی اول: مناسب‌ترین مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک در نگهداری منابع تجدید ناپذیر کدامند؟

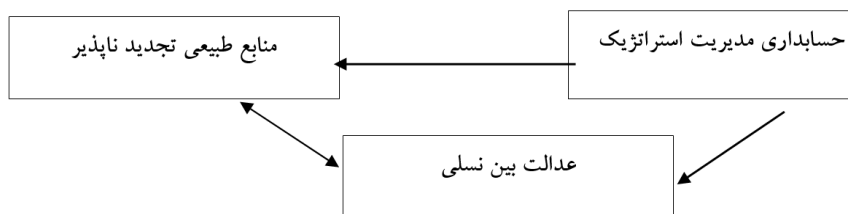
سوال فرعی دوم: مناسب‌ترین مؤلفه‌های عدالت بین‌نسلی در نگهداری منابع تجدید ناپذیر کدامند؟

سوال فرعی سوم: مناسب‌ترین مؤلفه‌های نگهداری منابع تجدید ناپذیر در عدالت بین‌نسلی در کدامند؟

در پایان مدل اصلی زیر مورد تأیید قرار گرفت:

عدالت، همواره در حوزه‌های گوناگون معارف بشری به صورت مسئله‌ای اساسی مورد توجه بوده است. امروزه به واسطه-ی نگرانی‌های زیست‌محیطی که از بین رفتن منابع تجدید ناپذیر یکی از ابعاد این مباحث است، اهمیت عدالت و به ویژه عدالت بین‌نسلی و ضرورت توجه و تفکر درباره علایق نسل‌های آتی، نسبت به گذشته، فزونی یافته‌است (دویال و ملین^۱، ۲۰۱۵). منابع تجدیدناپذیر منابعی طبیعی است که نمی‌تواند به صورت طبیعی و با سرعت جایگزین شود که با نرخ مصرف آن هماهنگ باشد. کانی‌های زمین، کانسنگ‌های فلزی، سوخت‌های فسیلی (زغال سنگ، نفت خام، گاز طبیعی) و آب‌های زیرزمینی، جزء منابع تجدید ناپذیر قلمداد می‌گردند. (فراهانی فرد، ۱۳۹۵). سیستم‌های حسابداری در برگیرنده سیستم‌های حسابداری مالی و حسابداری مدیریت هستند که حسابداری مدیریت به دلیل تهیه اطلاعات داخلی نقش بیشتری در تصمیمات مدیریتی دارد. حسابداری مدیریت روز به روز در حال توسعه است و نیاز است که شرکت‌ها و به خصوص شرکت‌های بورسی برای ماندن در صحنه رقابت از روش‌های نوین حسابداری مدیریت استفاده نمایند. امروزه با تغییر شرایط بازار سیستم حسابداری مدیریت استراتژیک رو به رشد است و شرکت‌ها نباید از این مهم غافل شوند (اجرا و همکاران، ۲۰۲۱).

حسابداری مدیریت استراتژیک، تکامل یافته حسابداری مدیریت سنتی است که با توجه به مزیت رقابتی شرکت و محدودیت‌های آن و در نظر گرفتن سازه‌های مهم داخلی و خارجی سازمان در دنیای کسب و کار امروز جهانی، تهیه استراتژی شرکت را برای ایجاد " ارزش شرکت " تعیین می‌کند و بر تهیه اطلاعات مالی و غیر مالی برای مدیران و سایر اشخاصی که در داخل سازمان مسئولیت هدایت و کنترل عملیات شرکت را بر عهده دارند، تأکید می‌کند (نمازی^۱، ۱۳۹۲). حسابداری مدیریت استراتژیک را می‌توان شکلی از حسابداری مدیریت تعریف نمود که به عوامل خارجی شرکت مرتبط است و اطلاعات

نمودار شماره ۱: مدل نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر

پیشینه پژوهش

پیشینه خارجی

رگورا-آلوارد وبراوو-یورکیوزا^۱ (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان تأثیر سرمایه‌اجتماعی و محیط‌زیست هیئت مدیره در گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت نشان دادند که با تکیه بر دیدگاه وابستگی به منابع، ارتباط مثبت و معناداری بین چندین مدیر به لحاظ سرمایه اجتماعی و سطح گزارشگری مسئولیت اجتماعی وجود دارد. به طور خاص، این رابطه هم از نظر اندازه هیئت مدیره و هم از نظر تنوع جنسیتی تعدیل می‌شود.

کانگ و همکاران^۲ (۲۰۲۲) به این نتیجه دست یافتند که عدم اطمینان زیست‌محیطی و فشارهای زیست‌محیطی بر استراتژی زیست‌محیطی و حسابداری زیست‌محیطی تأثیر معناداری دارند. استراتژی زیست‌محیطی بر حسابداری مدیریت زیست‌محیطی تأثیر معناداری دارد و حسابداری مدیریت زیست‌محیطی بر عملکرد شرکت تأثیر معناداری دارد.

اجرا و همکاران (۲۰۲۱) یافتند که حسابداری مدیریت استراتژیک در هدایت عملکرد سازمان نقشی اساسی ایفا می‌کند. آنها بر این اعتقاد هستند که منابع طبیعی را می‌توان به وسیله حسابداری مدیریت کنترل نمود.

مارون^۳ و همکاران (۲۰۲۰) بیان نمودند که در جهت بهبود حسابداری زیست‌محیطی باید از رویکردهای نوین حسابداری مدیریت استفاده شود.

امیر و چادهری (۲۰۱۹) بیان نمودند که اثر واسطه‌ای متوالی استراتژی زیست‌محیطی بر عملکرد شرکت از طریق حسابداری مدیریت زیست‌محیطی و تعهد مدیریت عالی مثبت و معنادار است.

لاتان^۴ و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که حسابداری مدیریت زیست‌محیطی ابزار مفید و مهمی در ارائه اطلاعات جهت دستیابی به عملکرد زیست‌محیطی برتر در شرکت‌های اندونزیایی است.

سولویدا^۵ و لاتان (۲۰۱۷) نشان دادند که (۱) بین استراتژی زیست‌محیطی و عملکرد زیست‌محیطی و استفاده از حسابداری مدیریت زیست‌محیطی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بین حسابداری زیست‌محیطی و عملکرد زیست‌محیطی نیز رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

پیشینه داخلی

آزاده افزلی و همکاران (۱۴۰۳) در بررسی تأثیر مادی‌گرایی هیأت مدیره بر مسئولیت اجتماعی شرکت، مادی‌گرایی هیأت مدیره بر مسئولیت اجتماعی شرکت تأثیر معناداری دارد. مادی‌گرایی هیأت مدیره بر مسئولیت اقتصادی شرکت تأثیر گذار نیست. مادی‌گرایی هیأت مدیره بر مسئولیت قانونی شرکت تأثیر منفی و معناداری دارد.

فریبرز مولائی بیرگانی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای تحت عنوان ارائه الگوی تفسیری ارزش‌های رقابتی حسابداری سبز در بورس اوراق بهادار تهران تحلیلی مبتنی بر روش کیو، نتایج بخش کیفی حاکی از وجود دو مقوله ارزش‌های درون سازمانی و برون سازمانی حسابداری سبز است که شامل چهار مؤلفه اصلی مزیت اطلاعاتی، مزیت هزینه‌ای، مزیت رقابتی و مزیت اکولوژیکی می‌باشد.

حسین پوران و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی توسعه در تکنوکراسی ابزاری عقلانیت رویکرد تأثیری کارکردهای حسابداری سبز بر اساس نظریه آنتروپوسن پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد برای تحقق پارادایم آنتروپوسن در سطح عملکردی شرکت‌ها، بکارگیری عقلانیت ابزاری به عنوان مبنای تکنوکراسی می‌تواند، سبب تغییر نگرش، رفتار و اخلاق عملی در تصمیم‌گیری‌های شرکت جهت فراگیری ارزش‌ها برای ذینفعان گردد تا بر این اساس، سطح اهمیت اجتماعی عملکردی شرکت‌ها ارتقاء یابد و این موضوع باعث شود تا کارکردهای حسابداری سبز در به عنوان یک برون‌داد اجتماعی تقویت شود.

توحیدی نیا (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان "همسویی تحقق عدالت بین نسلی در بهره‌برداری از درآمد منابع هیدرو-کربوری با رفاه اقتصادی بلند مدت در ایران" تلاش نموده تا با ارائه "مدل نسل‌های همپوش" متناسب با شرایط اقتصاد ایران رابطه بین عدالت بین‌نسلی در بهره‌برداری از درآمد نفت و گاز کشور و سطح رفاه جامعه را در خلال زمان بررسی می‌نماید. نتیجه پژوهش حاکی از آن است که تحقق عدالت، باعث بهبود چشمگیر سطح رفاه می‌شود.

توحیدی نیا (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان مدل اسلامی ایرانی عدالت بین نسلی در بهره‌برداری از منابع نفت ایران انجام داده است. در این پژوهش عدالت بین نسلی از دیدگاه متفکرین غربی و دیدگاه فقهی و اسلامی مورد بحث قرار گرفته و رابطه عدالت بین‌نسلی با توسعه پایدار بیان شده و یک مدل نهایی در خصوص منابع طبیعی پایان پذیر برای عدالت بین‌نسلی معرفی شده است.

⁴ - Latan

⁵ - Solida

¹ - Reguera-Alvarado and Bravo-Urquiza

² - Kang

³ - Marrone

ناپذیر یکی از ابعاد این مباحث است، اهمیت عدالت و به ویژه عدالت بین نسلی و ضرورت توجه و تفکر درباره علایق نسل‌های آتی، نسبت به گذشته، فزونی یافته‌است (دویال و ملین^۱، ۲۰۱۵). برای تعیین روایی پرسشنامه (توانایی در اندازه‌گیری صفتی که آزمون برای اندازه‌گیری آن ساخته شده است) از روش منطقی استفاده نمودیم؛ بدین گونه که از لحاظ ظاهری پرسشنامه دارای روایی است. و همچنین از لحاظ محتوایی کمیت و کیفیت سؤالات از نظر مدیران و اساتید دانشگاه مورد بررسی قرار گرفتند.

در این روش، که مبتنی بر نظر خبرگان می‌باشد، هیچ فرمول و شیوه‌ای برای تعیین حجم نمونه، و تعداد پرسشنامه‌ای که می‌بایست تکمیل شود، مشخص نشده‌است. ساعتی (۱۹۹۰) معتقد است تعداد ده نفر از خبرگان برای مطالعات مبتنی بر مقایسه زوجی کافی است. برای خبرگان خود قیدهایی مانند حداقل تحصیلات، حداقل سابقه کاری و از این دست تعریف می‌شود. برای نمونه‌گیری خبرگان از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده‌است. در پرسشنامه فرآیند تحلیل رتبه‌ای تعداد پاسخ دهندگان حداقل ۵ و حداکثر ۲۰ نفر از خبرگان می‌باشد (بیبی، ۲۰۱۳).

در جامعه آماری اول و برای پاسخگویی به سوال‌های پرسشنامه دلفی از ۲۰ نفر از خبرگان با تجربه در حوزه حسابداری و حسابرسی و اساتید هیئت علمی دانشگاه و مدیران مالی شرکت‌های بزرگ مورد استفاده قرار گرفته شد. تعداد ۱۵ نفر از پاسخ دهندگان مرد و ۵ نفر زن بودند و میزان تحصیلات ۸ نفر فوق لیسانس و ۱۲ نفر دکتری بودند و سابقه کاری همه افراد در زمینه پژوهش بالای ۱۰ سال می‌باشد. در نهایت و در مرحله آخر با استفاده از نمونه‌گیری نامحدود کوکران ۲۲۷ پرسش‌نامه توزیع شد. جامعه آماری نفرات انتخابی به شرح جدول زیر می‌باشند.

سلیمانی و یزدی (۱۳۹۸) بر اساس بررسی‌ها بیان نمودند که استراتژی‌های زیست محیطی تأثیر مثبت غیر مستقیمی بر عملکرد زیست‌محیطی شرکت از طریق حسابداری مدیریت زیست‌محیطی دارند.

فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تدوین می‌گردند:

فرضیه اول: حسابداری مدیریت استراتژیک بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تأثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه دوم: حسابداری مدیریت استراتژیک بر عدالت بین نسلی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه سوم: عدالت بین نسلی بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تأثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه چهارم: نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر بر عدالت بین نسلی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر اکتشافی، کاربردی و پیمایشی است. ابزار گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق و تحلیل آنها از روش میدانی استفاده شده‌است. ابزار تحقیق نیز پرسشنامه دلفی فازی و فرآیند تحلیل رتبه‌ای در مرحله اول و فنون تجزیه و تحلیل تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها با تحلیل رگرسیون و همبستگی در مرحله بعد می‌باشند. متغیرها مورد مطالعه را می‌توان چنین تعریف نمود که:

منابع تجدیدناپذیر منابعی طبیعی است که نمی‌تواند به صورت طبیعی و با سرعت جایگزین شود که با نرخ مصرف آن هماهنگ باشد. کانی‌های زمین، کانسنگ‌های فلزی، سوخت‌های فسیلی (زغال سنگ، نفت خام، گاز طبیعی) و آب‌های زیرزمینی، جزء منابع تجدید ناپذیر قلمداد می‌گردند. (فراهانی فرد، ۱۳۹۵). حسابداری مدیریت استراتژیک، تکامل یافته حسابداری مدیریت سنتی است که با توجه به مزیت رقابتی شرکت و محدودیت‌های آن و در نظر گرفتن سازه‌های مهم داخلی و خارجی سازمان در دنیای کسب و کار امروز جهانی، تهیه استراتژی شرکت را برای ایجاد " ارزش شرکت " تعیین می‌کند و بر تهیه اطلاعات مالی و غیر مالی برای مدیران و سایر اشخاصی که در داخل سازمان مسئولیت هدایت و کنترل عملیات شرکت را بر عهده دارند، تأکید می‌کند (نمازی، ۱۳۹۲).

عدالت، همواره در حوزه‌های گوناگون معارف بشری به صورت مسئله‌ای اساسی مورد توجه بوده است. امروزه به واسطه-ی نگرانی‌های زیست محیطی که از بین رفتن منابع تجدید

جدول شماره ۱: مشخصات جامعه آماری

ردیف	حجم نمونه (نفر)	عناوین جزئی نمونه	تعداد (نفر)	درصد حجم نمونه (درصد)
۱	۲۲۷	جنسیت	۱۸۸	۸۲/۸
			۳۹	۱۶/۷
۲	۲۲۷	حسابداری	۱۱۲	۴۹/۳
		محیط زیست	۱۴	۶/۷
		سایر رشته ها	۱۰۱	۴۴
۳	۲۲۷	سن افراد	۳۳	۱۴/۶
		زیر ۳۰ سال	۱۱۴	۵۰/۲
		۳۰-۴۰ سال	۸۰	۳۵/۲
۴	۲۲۷	سابقه خدمت	۱۷۶	۷۷/۶
		۵-۱۰	۲۳	۱۰/۱
		سایر	۲۸	۱۲/۳
۵	۲۲۷	مدرك تحصیلی	۲۸	۱۲/۳
		فوق لیسانس	۱۰۶	۴۶/۷
		لیسانس	۹۳	۴۰/۹
		سایر	۶۸	۱۷/۸
۶	۲۲۷	پست سازمانی	۱۴۹	۳۸/۸
		حسابدار	۹۸	۲۵/۶
		مشاور مالی	۱۲	۳/۱
		سایر	۱۲۵	۳۲/۵

سوال اصلی پژوهش: مدل مناسب نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک چگونه است؟
لازم به ذکر است مؤلفه‌هایی با نرخ بالاتر از ۰/۷ پذیرش و مابقی رد که در اینجا فقط مؤلفه‌های پذیرش شده آورده می‌شود.

یافته‌های پژوهش
برای پاسخگویی به سؤالات از دو راند دلفی فازی استفاده شد و در راند سوم در مورد پذیرش مؤلفه‌ها با اعداد فازی نظرخواهی شد:

جدول شماره ۲: نرخ پذیرش مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک و عدالت بین نسلی در نگهداری منابع طبیعی تجدید

نتیجه نهایی	میانگین نهایی	میانگین فازی			جمع فازی			متغیرهای اصلی پژوهش
		$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
پذیرش	$\frac{\sum}{L+\sum M+\sum N/3}$ ۰/۹۳	۰/۹۵	۰/۹۸	۰/۸۶	۱۹/۸	۱۹/۳	۱۶/۹	حسابداری مدیریت استراتژیک (متغیر مستقل)
پذیرش	۰/۹۰	۰/۹۹	۰/۹۱	۰/۸۰	۱۹/۹	۱۹/۵۵	۱۷/۳	نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر (متغیر وابسته)
پذیرش	۰/۹۱	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۸۴	۱۹/۹	۱۹/۰۵	۱۶/۵۵	عدالت بین نسلی (متغیر میانجی)

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همانگونه که در جدول شماره ۲ مشخص است همه متغیرها با سوال فرعی اول: مناسب‌ترین مؤلفه‌های حسابداری مدیریت نمره بالایی مورد پذیرش نهایی قرار گرفتند. استراتژیک در نگهداری منابع تجدید ناپذیر کدامند؟ در ادامه پاسخ سوالات فرعی مشخص می‌شوند: در این مرحله میانگین نظرات کارشناسان به شرح جدول شماره ۲ مشخص گردید:

جدول شماره ۳: نرخ پذیرش مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک

نتیجه نهایی	میانگین نهایی	میانگین فازی			جمع فازی			حسابداری مدیریت استراتژیک
		$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
اگر میانگین نهایی $< 0.7 =$ پذیرش	$\frac{\sum L + \sum M + \sum N}{3}$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
پذیرش	۰/۹۱	۰/۹۵	۰/۹۶	۰/۸۳	۱۹/۸	۱۸/۸	۱۶/۱۵	شناسایی و طبقه بندی هزینه های مرتبط با محیط زیست
پذیرش	۰/۹۱	۰/۹۵	۰/۹۷	۰/۸۰	۱۹/۹	۱۹/۱۵	۱۶/۷	استفاده از فنون بهایابی نوین استراتژیک
پذیرش	۰/۸۷	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۷۳	۱۹/۹	۱۸/۲۵	۱۵/۳۵	استفاده از فنون نوین طرح ریزی و برنامه ریزی استراتژیک
پذیرش	۰/۸۹	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۷۸	۱۹/۹	۱۸/۱۵	۱۵/۲	استفاده از فنون استراتژیک نظارت و کنترل
پذیرش	۰/۹۱	۱	۰/۹۳	۰/۸۱	۲۰	۱۸/۷	۱۶	استفاده از فن های نوین مهم تصمیم گیری استراتژیک
پذیرش	۰/۹۲	۱	۰/۹۰	۰/۸۵	۲۰	۱۸/۸	۱۶/۲	استفاده از فن های نوین ارزیابی عملیات استراتژیک
پذیرش	۰/۸۱	۰/۸۷	۰/۸۵	۰/۷۲	۱۸/۱	۱۶/۵۵	۱۴	برآورد بدهی های احتمالی مرتبط با محیط زیست
پذیرش	۰/۸۶	۰/۹۳	۰/۹۰	۰/۷۶	۱۹/۹	۱۸/۵۵	۱۵/۸	مدیریت ریسک و تجزیه و تحلیل زنجیره ارزش شرکت

منبع: یافته‌های پژوهشگر

سوال فرعی دوم: مناسب‌ترین مؤلفه‌های عدالت بین‌نسلی در نگهداری منابع تجدید ناپذیر کدامند؟ همانگونه که در جدول ۴ بیان می‌گردد در این مرحله با اعداد فازی پذیرش مؤلفه‌های عدالت بین‌نسلی مشخص گردید:

جدول شماره ۴: نرخ پذیرش مؤلفه‌های عدالت بین نسلی

نتیجه نهایی	میانگین نهایی	میانگین فازی			جمع فازی			مؤلفه های عدالت بین نسلی
		$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
اگر میانگین نهایی $< 0.7 =$ پذیرش	$\frac{\sum L + \sum M + \sum N}{3}$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
پذیرش	۰/۹۰	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۸۳	۱۹/۹	۱۹/۳۵	۱۷	باز سازی محیط زیست
پذیرش	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۹۶	۰/۸۵	۱۹/۹	۱۹/۳۵	۱۷	صرفه جویی در انرژی های خورشیدی، بادی، آبی و هسته‌ای
پذیرش	۰/۸۳	۰/۹۳	۰/۸۳	۰/۷۳	۱۹/۲	۱۷/۳۵	۱۴/۴۵	نگهداری وعدم اصراف در مصرف سوخت های تجدید ناپذیر و فسیلی

نتیجه نهایی	میانگین نهایی	میانگین فازی			جمع فازی			مؤلفه های عدالت بین نسلی
		$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N/20$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
اگر میانگین نهایی $< 0.7 =$ پذیرش	$\frac{\sum L + \sum M + \sum N}{3}$							
پذیرش	۰/۸۸	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۸۱	۲۰	۱۸/۸	۱۶/۲	تولید محصولات سازگار با محیط زیست (ورودی و خروجی متعادل)
پذیرش	۰/۹۲	۱	۰/۹۵	۰/۸۱	۲۰	۱۸/۷	۱۶/۰۵	اجرای سیاست جهانی عدالت بین نسلی
پذیرش	۰/۷۹	۰/۸۹	۰/۷۹	۰/۷۰	۱۸/۱	۱۶/۳۵	۱۳/۷	اخذ گواهینامه ISO در محیط زیست
پذیرش	۰/۹	۰/۹۸	۰/۹۰	۰/۸۳	۱۹/۹	۱۸/۵۵	۱۵/۸	بیشترین تولید با مصرف کمترین سوخت

منبع: یافته‌های پژوهشگر

تمامی موارد مندرج در نگاره ۴ با نرخ بالاتر از ۰/۷ پذیرش شدند. سوال فرعی سوم: مناسب‌ترین مؤلفه‌های نگهداری منابع تجدید ناپذیر در عدالت بین نسلی در کدامند؟

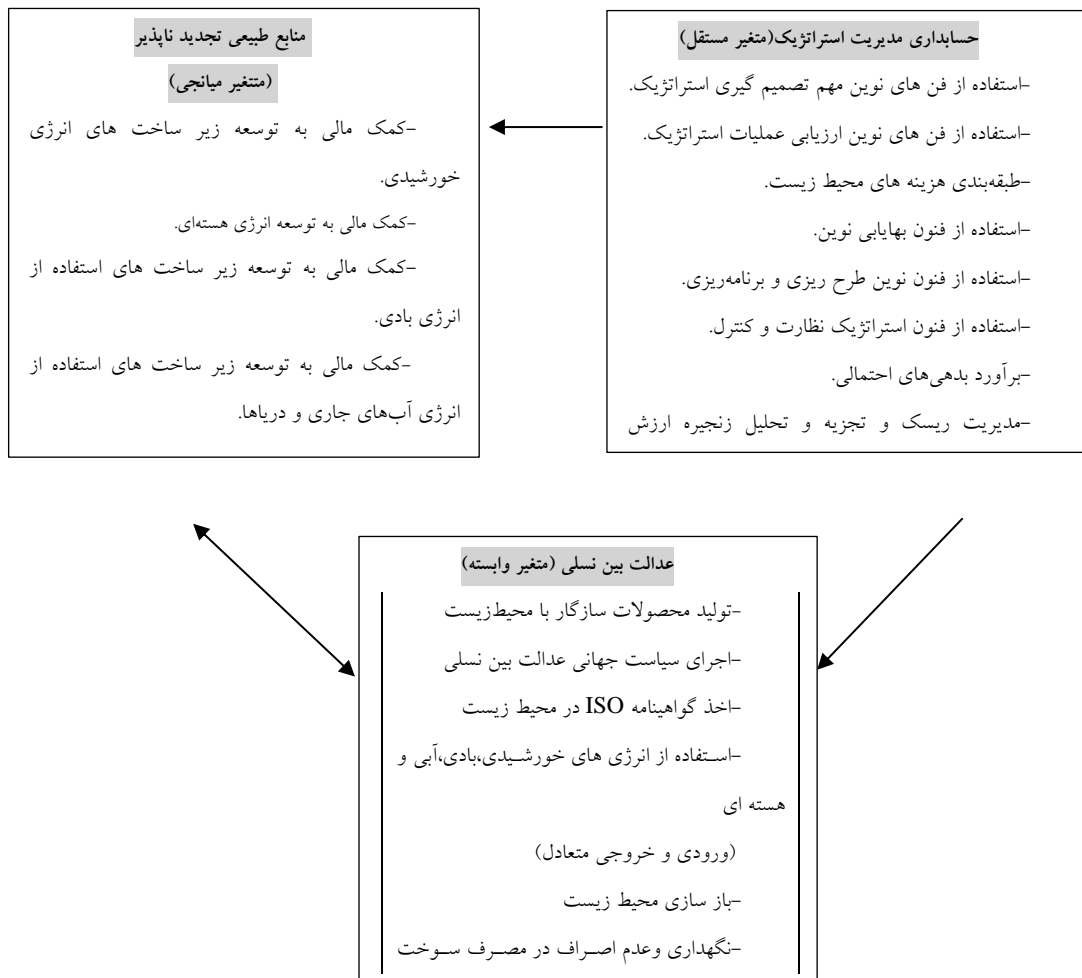
جدول شماره ۵: نرخ پذیرش مؤلفه‌های منابع طبیعی تجدید ناپذیر

نتیجه نهایی	میانگین نهایی	میانگین فازی			جمع فازی			منابع طبیعی تجدید ناپذیر
		$\sum N/12$	$\sum N/12$	$\frac{\sum N}{2}$	$\sum N$	$\sum M$	$\sum L$	
اگر میانگین نهایی $< 0.7 =$ پذیرش	$\frac{\sum L + \sum M + \sum N}{3}$							
پذیرش	۰/۹۳	۰/۹۸	۰/۹۳	۰/۸۸	۱۹/۸	۱۹/۳	۱۶/۹	کمک مالی به توسعه زیر ساخت های انرژی خورشیدی
پذیرش	۰/۹۴	۱	۰/۹۳	۰/۸۸	۱۹/۹	۱۹/۵۵	۱۷/۳	کمک مالی به توسعه زیر ساخت های استفاده از انرژی بادی
پذیرش	۰/۸۲	۰/۹۵	۰/۸۱	۰/۶۹	۱۸/۴	۱۹/۸۵	۱۴	کمک مالی به توسعه زیر ساخت های استفاده از انرژی آبهای جاری و دریاها
پذیرش	۰/۹۱	۰/۹۹	۰/۹۳	۰/۷۴	۱۹/۵	۱۸/۲	۱۵/۶	گزارش مقدار استفاده از انرژی های تجدید ناپذیر
پذیرش	۰/۸۵	۰/۸۶	۰/۹۰	۰/۸۰	۱۹/۵	۱۸/۲	۱۵/۶	گزارش مقدار استفاده از انرژی های تجدید ناپذیر
پذیرش	۰/۸۷	۰/۹۱	۰/۹۹	۰/۷۰	۱۷/۲	۱۵/۶۵	۱۳/۲۵	سرمایه گذاری در مسائل زیست محیطی
پذیرش	۰/۹۴	۰/۹۷	۰/۹۵	۰/۷۶	۱۹/۹	۱۸/۵۵	۱۵/۸	کمک مالی به توسعه انرژی هسته ای
پذیرش	۰/۹۵	۱	۰/۹۹	۰/۸۷	۲۰	۱۹/۹	۱۷/۸۵	استفاده از فیلترهای کاهش آلودگی هوا

منبع: یافته‌های پژوهشگر

رتبه بندی مولفه‌های شناسایی شده با فرآیند تحلیل رتبه ای (بومی سازی و رتبه بندی):
 برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از فرآیند تحلیل رتبه ای استفاده می شود:

ما باید در ابتدا مقیاس‌ها را با هم مقایسه نماییم و سپس مقایسات را باهم ترکیب کرده تا به ترتیب اولویت‌ها برسیم.
 لذا در نهایت مدل مفهومی منبعث از روش دلفی فازی به شرح ذیل در نمودار شماره ۲ ارائه می‌شود:

نمودار ۲: مدل مفهومی نهایی پژوهش

فرضیه اول: حسابداری مدیریت استراتژیک بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تاثیر مثبت و معناداری دارد.
 آزمون کولموگروف-اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش به شرح زیر است.

در مرحله پایانی با استفاده از نمونه گیری نامحدود کوکران ۲۲۷ پرسش نامه توزیع شد. نتایج بدست آمده با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و همچنین در این مرحله همستگی و رگرسیون فرضیه های تدوین شده ارزیابی قرار می گیرد.

جدول ۶: جدول آزمون کولموگروف-اسمیرنوف متغیرهای تحقیق

نتیجه آزمون	سطح معنی داری	متغیرها
نرمال	۰/۰۸۹	حسابداری مدیریت استراتژیک
نرمال	۰/۱۰۸	منابع طبیعی تجدید ناپذیر
نرمال	۰/۱۱۱	عدالت بین نسلی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به جدول ۶ مقدار سطح معنی‌داری متغیرها بزرگتر از ۰/۰۵ شده است که نشان از پذیرش فرضیه می‌باشد. یعنی متغیرهای مورد نظر از توزیع نرمال پیروی می‌کند، لذا می‌توان از آزمون‌های پارامتری استفاده کرد.

فرضیه دوم: حسابداری مدیریت استراتژیک بر عدالت بین نسلی تاثیر مثبت و معناداری دارد.

همانگونه که در جدول ۷ بیان می‌شود، همبستگی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته برابر ۰/۷۷۲ است. ضریب تعیین ۰/۷۳۹ بدست آمده و این مقدار نشان می‌دهد که ۷۳/۹ درصد تغییرات عدالت بین نسلی به حسابداری مدیریت استراتژیک موجود مربوط می‌شود.

با توجه به جدول ۸ معادله رگرسیونی را می‌توان به شرح زیر محاسبه کرد:

عدالت بین نسلی (۰/۸۰۹) + (۰/۸۸۸) = حسابداری مدیریت استراتژیک

فرضیه سوم: عدالت بین نسلی بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تاثیر مثبت و معناداری دارد.

همبستگی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته برابر ۰/۸۱۴ است. ضریب تعیین ۰/۷۹۹ بدست آمده و این مقدار نشان می‌دهد که

درصد است. در جدول شماره ۹ این امر به وضوح نمایان است.

معادله رگرسیونی را می‌توان به شرح زیر محاسبه کرد:

نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر (۰/۷۸۹) + (۰/۷۶۶) = عدالت بین نسلی

با توجه به جدول ۱۰ می‌توان گفت با ارتقاء یک واحد از هر متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد.

فرضیه چهارم: نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر بر عدالت بین نسلی تاثیر مثبت و معناداری دارد.

همبستگی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته برابر ۰/۷۵۵ است. ضریب تعیین ۰/۷۱۹ بدست آمده و این مقدار نشان می‌دهد که

۷۱/۹ درصد تغییرات عدالت بین نسلی به نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر مربوط می‌شود. در جدول شماره ۱۱ این امر به وضوح نمایان است.

جدول ۷: همبستگی بین متغیرها

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف خطا	آماره دوربین واتسون
۰/۷۷۲	۰/۷۳۹	۰/۷۳۵	۰/۶۵۲	۱/۷۷۵

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۸: آزمون معنادار بودن ضرایب رگرسیونی

مدل	مجموع مربعات	ضریب غیر استاندارد	ضریب استاندارد شده	t	Sig.	آماره هم خطی	
						B	Std. Error
۱	۰/۸۸۸	۰/۲۰۵	۰/۵۹۱	۴/۳۵۱	۰/۰۰۰۱	VIF	Tolerance
						۰/۸۰۹	۰/۰۶۳

منبع: یافته‌های پژوهشگر

متغیرها بین جدول ۹: همبستگی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف خطا	آماره دوربین واتسون
۰/۸۱۴	۰/۷۹۹	۰/۷۹۵	۰/۶۵۲	۱/۷۷۵

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۱۰: آزمون معنادار بودن ضرایب رگرسیونی

مدل	مجموع مربعات	ضریب غیر استاندارد	ضریب استاندارد شده	t	Sig.	آماره هم خطی	
						B	Std. Error
۱	۰/۷۶۶	۰/۲۰۵		۴/۳۵۱	۰/۰۰۰۱		
	۰/۷۸۹	۰/۰۶۳	۰/۴۹۱	۱۳/۳۷۷	۰/۰۰۰۱	۱	۱

منبع: یافته‌های پژوهشگر

متغیرها بین جدول ۱۱: همبستگی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف خطا	آماره دوربین واتسون
۰/۷۵۵	۰/۷۱۹	۰/۷۱۵	۰/۶۵۲	۱/۷۷۵

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۱۲: آزمون معنادار بودن ضرایب رگرسیونی

مدل	مجموع مربعات	ضریب غیر استاندارد	ضریب استاندارد شده	t	Sig.	آماره هم خطی	
						B	Std. Error
۱	۰/۷۸۳	۰/۲۰۵		۴/۳۵۱	۰/۰۰۰۱		
	۰/۷۳۹	۰/۰۶۳	۰/۵۲۱	۱۳/۳۷۷	۰/۰۰۰۱	۱	۱

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتیجه‌گیری

عدالت بین‌نسلی در نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر از مسائل اساسی بوده و تبیین آن از دیدگاه حسابداری مدیریت استراتژیک اهمیت مسئله را دو چندان می‌نماید، که هدف اصلی پژوهش را رقم می‌زند. لذا هدف اصلی این پژوهش تدوین مدل نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک می‌باشد. لذا هدف اصلی از این پژوهش تدوین مدل نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر و عدالت بین نسلی با تأکید بر حسابداری مدیریت استراتژیک بوده و از بعد اهمیت عدالت بین نسلی مقالات متعدد در این خصوص نگاشته شده‌است از جمله می‌توان به مقاله پوره‌اشم و همکاران (۱۳۹۵)، با عنوان شکل‌گیری و توسعه مفهوم حقوق نسل‌های آینده در حقوق بین‌الملل محیط زیست و محسن فرانکی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان واکاوی مفهوم عدالت بین نسلی در حقوق بین‌الملل محیط زیست اشاره نمود که اگرچه همانند این مقاله به درستی اهمیت موضوع عدالت نسلی را بیان نموده و به این نتیجه رسیدند که جامعه بین‌المللی در کل باید در راستای حفظ میراث مشترک بشریت حرکت نماید و اما در این مقاله تمامی مؤلفه‌هایی که ما را به این هدف می‌رسانند را

با توجه به جدول ۱۲ معادله رگرسیونی را می‌توان به شرح زیر محاسبه کرد:

عدالت بین نسلی $(۰/۷۸۳) + (۰/۷۳۹) =$ نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر می‌توان گفت با ارتقاء یک واحد از هر متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد.

در نهایت می‌توان برداشت نمود که استفاده از فنون بهایابی نوین استراتژیک، استفاده از فن‌های نوین ارزیابی عملیات و طبقه‌بندی هزینه‌های زیست‌محیطی (مهمترین مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک) می‌تواند به توسعه زیر ساخت-های استفاده از انرژی خورشیدی، انرژی هسته‌ای و بادی (مهمترین مؤلفه‌های نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر) و همچنین به تولید محصولات سازگار با محیط‌زیست، اجرای سیاست جهانی عدالت بین نسلی و اخذ گواهی‌نامه ISO در محیط زیست توسط شرکت‌ها (مهمترین مؤلفه‌های عدالت بین نسلی) کمک شایانی کرده و در نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر بسیار مؤثر باشد.

به وسیله خبرگان شناسایی و مهمترین آنها انتخاب و مدل نهایی دستیابی به عدالت بین نسلی را الگویابی می‌نماید.

متغیرهای اصلی به دست آمده شامل حسابداری مدیریت استراتژیک (متغیر مستقل) که مؤلفه‌های اصلی آن شامل استفاده از فن‌های نوین مهم تصمیم‌گیری استراتژیک، استفاده از فن‌های نوین ارزیابی عملیات استراتژیک، طبقه‌بندی هزینه‌های محیط - زیست می‌باشد. متغیر دوم به دست آمده عدالت بین نسلی است که مؤلفه‌های آن شامل، تولید محصولات سازگار با محیط - زیست، اجرای سیاست جهانی عدالت بین نسلی، اخذ گواهینامه ISO در محیط‌زیست می‌باشد و در نهایت متغیر سوم منابع طبیعی تجدید ناپذیر (متغیر میانجی) می‌باشد که مهمترین مؤلفه‌های آن کمک مالی به توسعه زیر ساخت‌های انرژی خورشیدی، کمک مالی به توسعه انرژی هسته‌ای و کمک مالی به توسعه زیر ساخت‌های استفاده از انرژی بادی می‌باشد. یافته‌های پژوهش به طور خلاصه بیان می‌دارند که شرکت‌های زیر مجموعه بورس اوراق بهادار باید ملزم به اجرای این مؤلفه‌ها برای کمک به طبیعت و حفظ منابع تجدید ناپذیر جهت جلوگیری از اتمام این منابع و رعایت عدالت بین‌نسلی شوند زیرا آیندگان نیز حقی در این منابع طبیعی دارند و عدم توجه به شرایط و مؤلفه - های اساسی باعث اتمام این منابع در آینده نزدیک خواهد شد. در این راستا در هیچ پژوهشی که الگوی متشکل از متغیرهای مذکور بدست نیامده اما در تحقیقات مشابه توحیدی (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان مدل اسلامی ایرانی عدالت بین نسلی در بهره‌برداری از منابع نفت ایران انجام داده است. در این پژوهش عدالت بین نسلی از دیدگاه متفکرین غربی و دیدگاه فقهی و اسلامی مورد بحث قرار گرفته و رابطه عدالت بین‌نسلی با توسعه پایدار بیان شده و یک مدل نهایی در خصوص منابع طبیعی پایمان پذیر برای عدالت بین‌نسلی معرفی شده است و همچنین سلیمانی و یزدی (۱۳۹۸) بر اساس بررسی‌ها بیان نمودند که استراتژی - های زیست محیطی تأثیر مثبت غیر مستقیمی بر عملکرد زیست‌محیطی شرکت از طریق حسابداری مدیریت زیست - محیطی دارند که نتایج کار این محققین با بخشی از متغیرهای این پژوهش همسویی دارد اما به سایر متغیرهای آن اشاره نگردیده است.

در کشور ما در سال‌های اخیر، در پی تغییرات اقلیمی و استفاده بی‌رویه، خسارت سنگینی به محیط‌زیست به خصوص منابع تجدید ناپذیر وارد شده است. محدودیت و کمیابی منابع طبیعی از یک سو و احتمال اتمام منابع طبیعی تجدید ناپذیر از سوی دیگر، نگرانی شدیدی در سطوح مختلف انسانی ایجاد نموده که نتیجه آن ضرورت لحاظ نمودن استفاده از منابع طبیعی تجدیدپذیر و نگهداری بیشتر منابع طبیعی تجدید ناپذیر،

در فعالیت‌های توسعه می‌باشد. دیدگاه حسابداری مدیریت استراتژیک که هدف آن، پیشینه‌سازی سود شرکت است می‌تواند در این راه کمک شایانی به منابع در حال انقراض داشته باشد. تحت این دیدگاه، شرکت‌ها در محیط‌های رقابتی بالا، انگیزه‌های بالایی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اجتماعی همچون فعالیت‌های زیست محیطی و کاهش استفاده از منابع تجدید ناپذیر دارند. صنعتی شدن در سراسر جهان سبب ایجاد مسئولیت‌های زیست محیطی و اجتماعی مهمی شده است که خواه ناخواه اثرهای مالی و غیرمالی خاص خود را بر جای گذاشته است. نتایج نشان می‌دهد که استفاده از فنون بهیابایی نوین استراتژیک، استفاده از فن‌های نوین ارزیابی عملیات و طبقه‌بندی هزینه‌های زیست محیطی (مهمترین مؤلفه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک) می‌تواند به توسعه زیر ساخت - های استفاده از انرژی خورشیدی، انرژی هسته‌ای و بادی (مهمترین مؤلفه‌های نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر) و همچنین به تولید محصولات سازگار با محیط‌زیست، اجرای سیاست جهانی عدالت بین نسلی و اخذ گواهینامه ISO در محیط زیست توسط شرکت‌ها (مهمترین مؤلفه‌های عدالت بین نسلی) کمک شایانی کرده و در نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر بسیار مؤثر باشد.

- و نتایج نهایی طی تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها از روش رگرسیون و همبستگی نشان می‌دهد که:
- حسابداری مدیریت استراتژیک بر نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر تأثیر مثبت و معناداری دارد.
 - حسابداری مدیریت استراتژیک بر عدالت بین‌نسلی تأثیر مثبت و معناداری دارد.
 - عدالت بین نسلی بر نگهداری منابع طبیعی تجدید - ناپذیر تأثیر مثبت و معناداری دارد.
 - نگهداری منابع طبیعی تجدید ناپذیر بر عدالت بین نسلی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

پیشنهادات پژوهش

پیشنهادات کاربردی:

شرکت‌ها به افشای کامل اطلاعات زیست محیطی و میزان استفاده از منابع طبیعی تجدید ناپذیر در گزارش‌های سالانه اقدام نمایند. به مدیریت سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می‌شود که با همکاری سازمان محیط‌زیست یک نظامنامه برای افشای اطلاعات زیست محیطی و میزان استفاده از منابع طبیعی تجدید ناپذیر در قالب یک گزارش جداگانه ارائه نمایند تا شفافیت افشای اطلاعات زیست محیطی بیشتر شود و سرمایه - گذاران و تحلیلگران و در کل استفاده‌کنندگان بتوانند بهره

فهرست منابع

پورهاشم، سیدعباس، دبیری، فرهاد (۱۳۹۵). شکل‌گیری و توسعه مفهوم حقوق نسل‌های آینده در حقوق بین‌الملل محیط زیست، فصل‌نامه علوم و فنون محیط زیست، دوره ۱۸، ش ۳.

حاجیه‌ها، زهره، سرخانی گنجی، حمیدرضا. (۱۳۹۹). بررسی نقش میانجی‌گری حسابداری مدیریت بر رابطه بین طراحی سامانه هزینه و عملکرد شرکت. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۱۳(۴۴)، ۴۱-۵۳.

حسین پوران، انیسه، ولیان، حسن و عبدلی، محمدرضا. (۱۴۰۱) بررسی تأثیر رویکرد عقالنیت ابزاری تکنوکراسی در توسعه‌ی کارکردهای حسابداری سبز بر اساس نظریه‌ی آنتروپوسن. فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست، ۲۴(۱)، ۲۰۳-۲۶۱.

خوش نوا، بهامین، جمشیدی نوید، بابک. (۱۴۰۱). تأثیر بکارگیری روش‌های نوین حسابداری مدیریت بر عملکرد دانشگاه‌ها. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۱۵(۵۳)، ۱۲۲-۱۱۱.

سلیمانی، غلامرضا، مجبوری یزدی، هدی. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر استراتژی زیست محیطی، عدم اطمینان زیست محیطی و تعهد مدیریت ارشد بر عملکرد زیست محیطی شرکتی: نقش حسابداری مدیریت زیست محیطی. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۱۲(۴۳)، ۸۷-۱۰۴.

عباسی، ابراهیم، محمدی، فرهاد، (۱۳۹۱)، بررسی گزارشگری مالی عملکرد زیست محیطی شرکت‌های آلاینده پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه حسابداری سلامت، ۱(۱)، ۳۳-۴۶.

کارزونی، اکرم، قاسمی، مصطفی، برزگر، بهرام. (۱۴۰۱). کاربرد روش‌های OPA و تجزیه و تحلیل اهمیت - عملکرد جهت اولویت‌بندی و تحلیل الگوی بومی بهبود عملکرد مالی شرکت‌های سیمانی مبتنی بر ابزارهای حسابداری مدیریت: یک رویکرد آمیخته. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۱۵(۵۴)، ۶۹-۹۲.

لنگرودی، حبیب، کردستانی، غلامرضا، رضایی، فرزین. (۱۳۹۹). الگوی یکپارچه حسابداری مدیریت توسعه پایدار. فصلنامه حسابداری مدیریت، ۱۳(۴۴)، ۱-۲۱.

مرتضوی کاخکی، مرتضی و همکاران "نقد و بررسی عدالت بین نسلی لیبرال" دو فصل‌نامه پژوهشی مطالعات اقتصاد اسلامی، سال نهم، شماره ۲، بهار و تابستان ۹۶، ص ۳۲.

بیشتری از این اطلاعات برده و در تصمیم‌گیری‌هایشان استفاده نمایند. مدیران نیز با افشای کامل اطلاعات زیست‌محیطی و میزان استفاده از منابع طبیعی تجدید ناپذیر علاوه بر بهبود عملکرد، میزان پاسخگویی خود را به ذی‌نفعان و ذی‌حقان کلیدی بهبود ببخشند. همچنین مدیران با توجه به اهمیت اطلاعات زیست‌محیطی برای ذی‌نفعان لازم است که تمامی اقدامات زیست‌محیطی خود را به صورت مشروح در گزارش‌های مالی و سایت خود افشا نمایند.

شرکت‌ها در هنگام استقرار سیستم حسابداری مدیریت استراتژیک باید از فنون نوین برنامه‌ریزی به شرح ذیل استفاده نمایند:

- بودجه‌بندی بر مبنای فعالیت (با در نظر گرفتن عملکرد زیست محیطی استراتژیک به عنوان یک فعالیت کارآمد).
- زنجیره ارزش (با قرار دادن عملکرد زیست محیطی استراتژیک به عنوان یک ارزش مهم).
- هزینه‌یابی چرخه عمر محصول (با در نظر گرفتن هزینه‌یابی عملکرد زیست‌محیطی استراتژیک)
- هزینه‌یابی بر مبنای هدف (با در نظر گرفتن مسائل زیست محیطی به عنوان یکی از اهداف مهم).

پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

در مورد محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به این نکته اشاره نمود که به خاطر جلوگیری از وسعت دامنه پژوهش و همچنین کاهش کیفیت آن، پژوهش حاضر فقط بر حسب نظر سنجی نمونه‌ای از کارشناسان و خبرگان بنا نهاده شده است و در آن از تحلیل و سنجش اطلاعات و داده‌های شرکت‌ها استفاده نشده است لذا به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود که این پژوهش را بر مبنای تحلیل و سنجش اطلاعات و داده‌های شرکت انجام داده و نتایج را با این پژوهش تطبیق و مقایسه و نتایج را به اطلاع استفاده‌کننده‌گان برسانند.

همچنین به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های زیر را انجام دهند و با نتایج این تحقیق تطبیق داده و مقایسه نمایند:

شناسایی عوامل موثر بر منابع طبیعی تجدید ناپذیر در صنایع آلاینده با روش سنجش اطلاعات و داده‌های شرکت. شناسایی عوامل موثر بر عدالت بین نسلی در صنایع آلاینده با روش سنجش اطلاعات و داده‌های شرکت.

شناسایی عوامل موثر بر حسابداری مدیریت استراتژیک در صنایع آلاینده با روش سنجش اطلاعات و داده‌های شرکت.

- investor response: Evidence from China's capital market, *Energy Economics*, Vol., 108.
- Nik Herda Nik Abdullah, Shamala Krishnan, Azliza Azrah Mohd Zakaria & Grace Morris | (2022) Strategic management accounting practices in business: A systematic review of the literature and future research directions, *Cogent Business & Management*, 9:1, 2093488
- Song, H., Zhao, C., & Zeng, J. (2017). Can environmental management improve financial performance: An empirical study of A-shares listed companies in China. *Journal of Cleaner Production*, 141, 1051-1056.
24. Weiss, Edith Brown, "In Fairness to Future Generations and Sustainable Development", *American University International Law Review*, Vol. 8, Issue 1, 1992.
- محبی، محسن، فیض‌الهی، فرانک، (۱۴۰۰)، واکاوی مفهوم عدالت بین نسلی در حقوق بین‌الملل محیط زیست، مجله حقوق بین‌الملل، شماره ۶۵، ص ۳۰-۷.
- مولایی، فریبرز، صالحی اله کرم، بصیرت، مهدی، (۱۴۰۱)، رانه الگوی تفسیری ارزش‌های رقابتی حسابداری سبز در بورس اوراق بهادار تهران-تحلیلی مبتنی بر روش کیو، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره ۱۴، شماره ۲، ص ۱۱۰-۸۹.
- نمازی، محمد، (۱۳۹۲)، حسابداری مدیریت استراتژیک، جلد اول، تهران: انتشارات سمت.
- Amir, Muhammad; Chaudhry, Naveed Iqbal (2019) : Linking environmental strategy to firm performance: A sequential mediation model via environmental management accounting and top management commitment, *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS)*, ISSN 2309-8619, Johar Education Society, Pakistan (JESPK), Lahore, Vol.13, Iss. 4, pp. 849-867.
- Baby, S., (2013), AHP Modeling for Multicriteria Decision-Making and to Optimise Strategies for Protecting Coastal Landscape Resources, *International Journal of Innovation, Management and Technology*, Vol. 4, No. 2, April 2013
- Egbunike, Francis Chinedu, Ogbodo, Okenwa C.Y., Onyali, Chidiebele Innocent, (2014), Utilizing Strategic Management Accounting Techniques (SMATs) for Sustainability Performance Measurement, *Research Journal of Finance and Accounting*, Vol 5, No 13, pp. 140-153.
- Gupta, A, K., Gupta, N. (2020). Effect of corporate environmental sustainability on dimensions of firm performance – Towards sustainable development: Evidence from India. *Journal of Cleaner Production*. 235(2020): 119948
- Khouloud. Farzaa, Zied. Ftitib, Zaineb. Hliouia, Waël. Louhichic, Abdel. Wahed. Omria, (2021) , The environmental innovation effect on corporate financial performance, *Journal of Environmental Management*, Vol. 300, 15 December, 113695
- Kong, Y.; Javed, F.; Sultan, J.; Hanif, M.S.; Khan, N. (2022), EMA Implementation and Corporate Environmental Firm Performance: A Comparison of Institutional Pressures and Environmental Uncertainty. *Sustainability*, 14, 5662. <https://doi.org/10.3390/su14095662>
- Marrone, M., Linnenluecke, M. K., Richardson, G., & Smith, T. (2020). Trends in environmental accounting research within and outside of the accounting discipline. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Reguera-Alvarado, N. and Bravo-Urquiza, F. (2024). The influence of board social capital on corporate social responsibility reporting. *Journal of Intellectual Capital*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JIC-11-2020-0359>.
- Meng, Jia, Zhang, ZhongXiang , (2022), Corporate environmental information disclosure and

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 16/ No. 61/ Autumn 2027

Development of a model for maintaining non-renewable natural resources and intergenerational justice with an emphasis on strategic management accounting.

Behzad Jafari

Accounting Lecturer, Department of Economics and Accounting, Faculty of Command and Management, Imam Ali University (AS),
Tehran, Iran Behzad12662@gmail.com

Abstract

Purpose: Intergenerational justice in the maintenance of non-renewable natural resources is one of the fundamental issues, and its explanation from the perspective of strategic management accounting doubles the importance of the issue, which constitutes the main goal of the research. **Research method:** The current research is an applied, descriptive and survey research. In this research, the variables and their components were determined and given to 20 experts using fuzzy Delphi questionnaire and rank analysis process. Finally, using Cochran's unlimited sampling, 227 questionnaires were distributed among experts, the results were analyzed using spss software, and the correlation and regression of the hypotheses were determined. **Findings:** The results show that the use of new strategic valuation techniques, the use of new operation evaluation techniques (the most important components of strategic management accounting) can lead to the development of solar energy, nuclear energy infrastructures. and wind (the most important components of maintaining non-renewable natural resources) and also It was found that: strategic management accounting has a positive and significant effect on the maintenance of non-renewable natural resources and intergenerational justice. Intergenerational justice has a positive, meaningful and reciprocal effect on the maintenance of non-renewable natural resources. In order to achieve profitability in the long term, company managers should use the accounting components of strategic management, which in the long term will be of great help in the maintenance of renewable resources. will make it impossible.

Key words: strategic management accounting, generational justice, listed polluting companies, non-renewable natural resources.

